

Bydgoszcz, 22 kwietnia 2024 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.9.2023.SSz/MW/EA

Pani
Beata Szulc
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Bobrowie

Szanowna Pani Kierownik,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, lub ustawą przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 13, 20, 21 września oraz 2 i 13 października 2023 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie mojego upoważnienia przeprowadzili kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bobrowie, zwanym dalej „Ośrodkiem”, „GOPS” bądź „jednostką kontrolowaną”.

Tematyka kontroli dotyczyła zagadnień formalno-prawnych, struktury zatrudnienia i kwalifikacji zawodowych kadry Ośrodka, a także:

1. Realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym:
  - kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
  - udzielania schronienia osobom tego pozbawionym;
  - przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
  - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
2. Realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej:
  - organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Celem kontroli było ustalenie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym wskazanie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Kontrolą objęto okres od dnia 01.01.2022 r. do dnia 31.12.2022 r.

Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, który został podpisany przez kierownika Ośrodka i w dniu 23 lutego 2024 r. przekazany do Wydziału Polityki Społecznej. W trybie § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285), jednostka kontrolowana zgłosiła zastrzeżenia do treści protokołu, które nie zostały uwzględnione przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. Powyższe stanowisko przekazano Stronie pismem z dnia 18 marca 2024 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowie jako jednostka organizacyjna Gminy Bobrowo posiada wymagane akty prawne niezbędne do jej funkcjonowania tj. Statut nadany uchwałą nr XXXIV/290/18 Rady Gminy Bobrowo z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowie i Regulamin

Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 3/2023 Kierownika GOPS w Bobrowie z dnia 4 stycznia 2023 r., które obowiązywały w okresie kontrolowanym.

Na dzień rozpoczęcia kontroli w GOPS w Bobrowie do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustalono, że pracownicy socjalni uprawnieni są do przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych. Jednostka realizuje zadania zlecone, zadania własne gminy oraz zadania własne o charakterze obowiązkowym.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Urzędu Gminy w Bobrowie liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy według stanu na dzień 8 września 2023 r. wynosiła – 6.242 osoby. Zatem wskaźnik zatrudnienia określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej nie został zachowany. Zgodnie z powyższym, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań ustawowych, w GOPS powinno być, nie mniej niż 4 pracowników socjalnych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej Kierownik Ośrodka posiada wydane przez Wójta upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy. Na wniosek Kierownika zgodnie z art. 110 ust. 8 cyt. wyżej ustawy, upoważnienie w powyższym zakresie posiada również inna osoba zatrudniona w jednostce. Wójt Bobrowa upoważnił Panią Beatę Szulc - Kierownika GOPS w Bobrowie do cyt. *„wydawania decyzji administracyjnych, postanowień, zaświadczeń w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, z wyjątkiem decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzji ustalających odpłaty za pobyt w domu pomocy społecznej; o umieszczeniu w domu pomocy społecznej.”* . Upoważnienie obowiązuje na czas zajmowania stanowiska kierownika GOPS.

W ocenie zespołu inspektorów zapis o wyłączeniu z zakresu wydanego upoważnienia postępowań dotyczących domów pomocy społecznej jest nieprawidłowy. Powyższy przepis art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, nie pozwala na selektywne traktowanie obszarów, będących przedmiotem udzielenia przez wójta upoważnienia i wyłączenia z niego, tak jak to ma miejsce w przypadku upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Bobrowo, kwestii dotyczących wydawania decyzji w sprawie kierowania i ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że przeniesienie kompetencji orzeczniczych na kierownika ośrodka pomocy społecznej, na podstawie art. 110 ust 7 ustawy o pomocy społecznej, nie eliminuje wójta od wykonywania obowiązków przewidzianych w ww. ustawie.

Kierownik Ośrodka posiada udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, co spełnia wymogi przewidziane dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Ustalono także, że kwalifikacje pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku są zgodne z zapisem art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Analiza dokumentacji wykazała, że pracownicy socjalni posiadają aktualne zakresy czynności, a z racji przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych otrzymują dodatek do wynagrodzenia w wysokości określonej w art. 121 ust. 3a cyt. wyżej ustawy. Dodatek nie jest wliczany do płacy zasadniczej, lecz stanowi jej uzupełnienie. Organizacja pracy Ośrodka nie budzi zastrzeżeń. Podział liczby środowisk dla poszczególnych pracowników socjalnych jest racjonalny, dostosowany do ilości dodatkowych zadań, innych niż praca w terenie, wykonywanych przez zawodowe służby socjalne.

Jak ustalono, Kierownik GOPS zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy złożył radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności jednostki za rok 2022 oraz przedstawił potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W zakresie tematyki dotyczącej kierowania do domu pomocy społecznej (dps), dokonując analizy dokumentacji akt osobowych zwrócono szczególną uwagę na spełnienie

wymogów, określonych w art. 54 ustawy o pomocy społecznej. Poddana analizie dokumentacja losowo wybranych klientów pod względem formalnym jest kompletna i zawiera wszystkie wymagane przepisami dokumenty, stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Na podstawie badanych dokumentów dołączonych do wniosku, w tym zaświadczenia lekarskiego ustalono, że osoby spełniały przesłanki dotyczące skierowania do odpowiedniego dla nich typu domu. Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Aktualizacja rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzana była zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że w przypadku kierowania jednej z klientek do prywatnego dps, Ośrodek w sposób prawidłowy zastosował obowiązujące przepisy ustawy o pomocy społecznej, ograniczając się do wydania decyzji kierującej i decyzji o odpłatności. Z dokumentacji wynika, że wysokość opłaty za pobyt w dps została określona umową zawartą pomiędzy gminą Bobrowo i domem pomocy.

W zakresie wydawanych decyzji administracyjnych stwierdzono nieprawidłowość. Ośrodek, bazując na wadliwie sporządzonym upoważnieniu, o którym mowa w art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej wykluczającym kierownika GOPS z możliwości wydawania decyzji kierujących, umieszczających oraz ustalających odpłatność w dps wydawał decyzje, które były podpisane każdorazowo przez Wójta gminy zamiast przez kierownika GOPS „z upoważnienia wójta”.

W kwestii dotyczącej pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (suo) ustalono, że iż na terenie gminy Bobrowo z pomocy w formie suo w okresie kontrolowanym skorzystało 17 osób, którym przyznano 1645 godzin usług na kwotę 126.093 zł. Na podstawie skontrolowanych akt świadczeniobiorców ustalono, iż w dokumentacji osób objętych pomocą w formie suo, każdorazowo znajdowały się wnioski o przyznanie pomocy, na których widniały pieczętki z datą wpływu i numerem ewidencyjnym pisma. Zwrócono uwagę, iż niejednokrotnie klienci nieprawidłowo wypełniali część wniosku dotyczącą wskazania czy osoba korzysta z pomocy w ramach innych świadczeń, poza pomocą społeczną, co nie było korygowane. Wobec powyższego nie w każdym przypadku ustalono prawidłowo, jak też nie poparto żadnymi dokumentami faktu, czy usługobiorca korzysta z terapii świadczonej np. w ramach opieki zdrowotnej czy systemu oświaty.

Do gromadzonej dokumentacji dołączone były zaświadczenia lekarzy specjalistów. W każdym badanym przypadku były one aktualne. Kontrola wykazała, iż sytuację osobistą, rodzinną i dochodową osób, które złożyły wnioski o pomoc, ustalono na podstawie dokumentów zawartych w art. 107 ust. 5b ustawy. Dokonując analizy informacji zawartych w wywiadach środowiskowych oraz sposobu wypełniania druku wywiadu kontrolujący wskazali, iż pracownicy socjalni wypełniali poszczególne pozycje wywiadu.

Ustalono, iż decyzje przyznające pomoc w formie suo zostały wydane w terminie zgodnym z art. 35 k.p.a. Dokumenty zawierały aktualne publikatory w odniesieniu do ustawy o pomocy społecznej i k.p.a., w podstawach prawnych przywołano rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z podaniem konkretnego paragrafu, określającego rodzaj suo i zasady naliczenia odpłatności. Wskazano również upoważnienie Wójta Gminy Bobrowo do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. W sentencjach decyzji przyznających usługi określono czas na jaki suo zostało przyznane, zakres usług, oraz liczbę godzin miesięcznie i realizatora usług. We wszystkich decyzjach nie wskazano dni tygodnia, w których usługi miały być wykonywane, nie zawierają tych informacji również umowy ze specjalistami. Wyjaśniając kontrolującym w jaki sposób usługobiorca uzyskiwał informacje w zakresie dni i godzin kiedy będą świadczone suo, Kierownik GOPS wskazał, iż realizator w porozumieniu z usługobiorcą indywidualnie ustalał dni świadczenia terapii. Wskazać należy,

iż powyższe rozwiązanie nie pozwalało na bieżący nadzór ośrodka nad realizacją usług. Wyjaśnienia Kierownika GOPS wskazują, iż od dnia 2 października 2023 r. wprowadzono obowiązek przesyłania do jednostki harmonogramu realizacji zajęć na każdy miesiąc z góry. Stwierdzono nadto, iż decyzje zawierały elementy wymagane art. 107 § 1 k.p.a. tj. datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie dotyczące trybu odwołania oraz podpis osoby upoważnionej do wydawania decyzji. Decyzje administracyjne doręczane były adresatom w sposób zgodny z zapisami określonymi w rozdziale 8 działu I k.p.a., odbiór decyzji potwierdzony był datą odbioru i podpisem adresata na zwrotnym potwierdzeniu odbioru.

Ustalono, iż Ośrodek w żadnym analizowanym przypadku nie korzystał, ani na wniosek osoby zainteresowanej ani pracownika socjalnego, z możliwości zwolnienia z ponoszenia odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o czym mowa w § 6 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W kwestii dotyczącej organizacji pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (suo) ustalono, że wybór realizatorów suo dokonywany był przez Ośrodek w drodze postępowania o udzielenie zamówienia na usługi - świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 r., w ramach którego, podzielono zamówienie na części dotyczące konkretnych typów usług, a następnie wyłoniono wykonawców zadania i zawarto z nimi umowy. Analiza danych dotyczących kwalifikacji specjalistów w odniesieniu do wymogów rozporządzenia wykazała, iż osoby te spełniały warunki formalne uprawniające do realizacji powierzonych zadań. Wszyscy realizatorzy suo legitymowali się również przeszkoleniami w zakresach wskazanych w § 3 pkt 4 rozporządzenia.

W trakcie kontroli ustalono, że każdy klient posiadał w danym miesiącu odrębną ewidencję czasu wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych, na podstawie której następowało rozliczenie ewidencji godzin pracy specjalistów i liczby przyznanych decyzją administracyjną godzin suo. Zespół inspektorów w trakcie czynności kontrolnych dokonał sprawdzenia ewidencji czasu wykonywania suo za 2022 r. Powyższa dokumentacja zawierała m.in. imię i nazwisko dziecka, imię i nazwisko osoby świadczącej suo, datę i liczbę godzin świadczenia suo oraz podpisy świadczeniobiorcy usług, potwierdzający obecność specjalisty w środowisku w danym dniu i o ustalonych godzinach. Ustalono także, że dokumentacja suo zawierała okresową ocenę postępów terapii osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi przeprowadzaną przez realizatorów.

W zakresie pomocy w formie zasiłków okresowych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek udzielił pomocy w formie zasiłku okresowego 54 osobom na kwotę 128.060 zł, wypłacając łącznie 278 świadczeń. Kontrolujący stwierdzili, iż GOPS udzielał zasiłków okresowych w kwotach wynikających z art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, tj. w minimalnych wysokościach przewidzianych tymże przepisem. Zasiłki okresowe były finansowane tylko z dotacji celowej. Kontrola wykazała, iż w 2022 r. nie było wydanych decyzji odmownych na zasiłek okresowy i uchylających przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

W zakresie terminowości prowadzonych spraw zespół kontrolny stwierdził, że rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników socjalnych w terminach zgodnych z §3 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, natomiast decyzje wydawane były w terminie wynikającym z art. 35 k.p.a. Akta świadczeniobiorców zawierały wymagane dokumenty warunkujące przyznanie pomocy w formie zasiłku okresowego tj. wnioski o pomoc, wywiady środowiskowe wraz z zaświadczeniami, oświadczeniami, orzeczeniami oraz decyzje administracyjne.

Działania kontrolne wykazały, że decyzje w sprawach świadczeń w formie zasiłku okresowego wydane w okresie kontrolowanym, zawierały elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. tj.: posiadały datę wystawienia, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej,

rozstrzygnięcie, pouczenie, dotyczące trybu odwołania oraz podpis osoby upoważnionej do wydania decyzji. Decyzje zawierały właściwe oznaczenie organu administracji publicznej - w miejscu przewidzianym na oznaczenie organu widniał Wójt Gminy Bobrowo. Decyzjom w sprawie przyznania zasiłku okresowego Ośrodek nie nadawał rygoru natychmiastowej wykonalności, każdorazowo informując świadczeniobiorców, że zasiłek zrealizowany będzie po uprawomocnieniu decyzji.

Kontrola służb wojewody obejmowała także świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych. W 2022 roku ośrodek udzielił wsparcia w tym zakresie dla 17 osób. Jednostka nie świadczyła specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach zadań własnych. Spośród 17 świadczeniobiorców w formie usług opiekuńczych 11 osób objętych było programem „Opieka 75 +”. W kontrolowanym okresie GOPS realizował pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w oparciu o Uchwałę Nr XV/142/20 Rady Gminy Bobrowo z dnia 7 lipca 2020 r., która określała warunki przyznawania i odpłatności oraz zwolnienia od opłat za te formy pomocy.

W 2022 r. usługi opiekuńcze realizowane były przez 3 opiekunki zatrudnione w jednostce w wymiarze 0,5 etatu. W zależności od potrzeb, tj. aktualnej ilości osób objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych, osoby te podejmowały prace w godzinach nadliczbowych. Ustalono, że w miesiącu październiku 2022 r. dodatkowo pracowała w wymiarze 0,25 etatu jedna osoba zatrudniona po stażu.

Na podstawie skontrolowanych akt świadczeniobiorców ustalono, iż w dokumentacji osób objętych usługami opiekuńczymi, znajdowały się wnioski o przyznanie pomocy w tej formie. Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, natomiast decyzje wydawane były w terminie wynikającym z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego. We wszystkich analizowanych przypadkach sytuację osobistą, rodzinną i dochodową osób, które złożyły wnioski o pomoc, ustalono na podstawie dokumentów wskazanych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej. Ustalono, że w decyzjach administracyjnych orzekano o przyznaniu usług opiekuńczych w wymiarze określonej liczby godzin tygodniowo. Analiza dokumentacji wykazała, że w decyzjach części klientów skonkretyzowany był rodzaj usługi np. palenie w piecu, porządki w domu, niezbędne zakupy itp. Z kolei w dokumentacji innych osób objętych usługami, zakres konkretnych obowiązków dla opiekunki był opisany w treści wywiadu środowiskowego. W pozostałych badanych aktach klientów, w decyzjach zawarte były ogólne sformułowania np. „pomoc w zaspokajaniu potrzeb życiowych”, „pomoc związana z prowadzeniem gospodarstwa domowego”. W ocenie zespołu kontrolnego informacja na temat zakresu usług powinna być przez Ośrodek ujednolicona, a opis konkretnych czynności osób świadczących usługi opiekuńcze winien znaleźć się w treści wydawanych decyzji.

Zespół inspektorów dokonał analizy dokumentacji pod kątem prawidłowości naliczania odpłatności za usługi opiekuńcze. Według informacji przekazanych przez kierownika jednostki, potwierdzonych przedłożoną zespołowi kontrolnemu dokumentacją, rozliczenie czasu pracy odbywa się na podstawie tzw. kart pracy opiekunek, na których świadczeniobiorcy każdorazowo potwierdzają fakt zrealizowania usługi swoim podpisem. Na każdy miesiąc opracowywane są grafiki dla poszczególnych opiekunek. W grafikach nanoszone są bieżące zmiany/korekty związane ze świadczeniem usług, o czym każdorazowo jest informowany klient. Na podstawie analizy decyzji administracyjnych stwierdzono, że Ośrodek poprawnie ustalał wskaźnik odpłatności za specjalistyczne usługi w oparciu o dane dotyczące dochodu danej rodziny. Ustalono, że karty pracy były podpisywane przez klientów przy każdym dniu świadczonej usługi, kwoty wyliczone za usługę były prawidłowo sumowane, a godziny wskazane w miesięcznym grafiku były zgodne z rzeczywistym czasem świadczonej pomocy w środowisku dokumentowanym w kartach pracy. Kwestia dotycząca

nadzoru jednostki nad realizacją usług opiekuńczych nie budziła zastrzeżeń. Z przeprowadzanych czynności kontrolnych kierownik sporządzał notatki.

Czynności kontrolne obejmowały również swoim zakresem prawidłowość udzielania schronienia osobom jego pozbawionym. Ustalono, iż na terenie gminy Bobrowo nie funkcjonuje żadna placówka udzielająca tymczasowego schronienia. W 2022 r. realizowano zadanie w oparciu o umowę zawartą z Brodnickim Centrum Caritas im. Biskupa Jana Chrapka. Wykonawca wyłoniony został w trybie zapytania ofertowego i był jednym z trzech podmiotów, które złożyły ofertę.

W wyniku przeprowadzonego postępowania w listopadzie 2021 r. z Brodnickim Centrum Caritas zawarta została Umowa. Strony ustaliły, że przedmiotem niniejszej umowy jest świadczenie usług tymczasowego całodobowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych zapewniającego niezbędne warunki socjalne oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej oraz w miarę możliwości usamodzielnienie osób (mężczyzn i kobiet) znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej warunkującej skorzystanie ze schronienia, których gminą właściwą jest Gmina Bobrowo w 2022 r. Zamawiający przewiduje, że prognozowana, średnia liczba skierowanych do schroniska w ciągu roku osób wymagających udzielenia schronienia wynosić będzie do 3 osób. Do powyższej umowy został zawarty Aneks, zgodnie z którym od dnia 1 lipca 2022 r. świadczenie usług tymczasowego całodobowego schronienia odbywa się w schronisku dla osób bezdomnych z wydzielonymi miejscami dla osób wymagających usług opiekuńczych. Zamawiający przewiduje, że prognozowana średnia liczba skierowanych do schroniska w ciągu roku osób wymagających udzielenia schronienia wynosić będzie: 3 osoby bezdomne zdolne do samoobsługi oraz 1 osoba bezdomna wymagająca pomocy usługowej. W dniu 2 grudnia 2021 r. Ośrodek przesłał do Wydziału Polityki Społecznej umowę zawartą z podmiotem udzielającym wsparcia osobom bezdomnym na 2022 r., wobec powyższego stwierdza się, iż jednostka zachowała termin określony w art. 48a ust. 11c ustawy o pomocy społecznej.

W okresie kontrolowanym Ośrodek objął schronieniem 5 osób, które przebywały w schronisku dla osób bezdomnych. Ponadto, jak wynika ze sprawozdania resortowego Ośrodek objął schronieniem 1 osobę w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Analiza akt wykazała, że każdorazowo postępowanie administracyjne wszczęto na wniosek klienta. Przyznanie pomocy poprzedzone było rodzinnym wywiadem środowiskowym, który przeprowadzany został przez pracownika socjalnego zatrudnionego w Schronisku dla osób bezdomnych w Brodnicy, które prowadzone jest przez podmiot niepubliczny tj. Brodnickie Centrum Caritas im. Bpa Jana Chrapka w Brodnicy. Wskazać należy, iż jest to nieprawidłowość. Wywiad środowiskowy powinien przeprowadzić pracownik socjalny „podmiotu uprawnionego”, czyli ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie lub centrum usług społecznych, kierującego do ośrodka wsparcia.

W zakresie terminowości prowadzonych spraw zespół kontrolny stwierdził, że rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników socjalnych w terminach zgodnych z §3 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, natomiast decyzje wydawane były w terminie wynikającym z art. 35 k.p.a. Analiza zebranej dokumentacji wykazała, iż ww. osoby kwalifikowały się do tej formy pomocy, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Każde postępowanie zakończono wydaniem decyzji administracyjnej. Wydane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 §1 k.p.a. W podstawach prawnych decyzji administracyjnych błędnie uwzględniano art. 8 ustawy o pomocy społecznej, który dotyczy świadczeń pieniężnych, natomiast udzielenie schronienia jest świadczeniem niepieniężnym. Dalsza analiza dokumentacji wykazała, iż w podstawie prawnej prawidłowo przytaczano aktualnie obowiązującą uchwałę Rady Gminy w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom

tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym z terenu gminy Bobrowo. Decyzje administracyjne doręczane były klientowi w sposób z zapisami określonymi w k.p.a.

Zespół inspektorów dokonał analizy kwestii dotyczącej zawierania kontraktów socjalnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Analiza dokumentacji w tym zakresie wykazała brak zawartego kontraktu socjalnego w przypadku jednej osoby bezdomnej. Ustalono także, że wobec czterech osób nie dokonywano ocen trwających kontraktów. W zakresie odpłatności za pomoc w formie schronienia, ustalono, że naliczana była na podstawie Uchwały NR X/106/19 Rady Gminy Bobrowo z dnia 21 listopada 2019 r. określającej zasady ponoszenia odpłatności.

Dalsze postępowanie kontrolne wykazało, że w analizowanych decyzjach dotyczących suo oraz udzielania schronienia jednostka w podstawie prawnej zawierała art. 108 § 1 k.p.a. Należy zwrócić uwagę, że ustawa o pomocy społecznej nie przewiduje przypadków obligatoryjnego nadawania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzjom o przyznaniu świadczeń z pomocy społecznej. Zapis art. 108 § 1 k.p.a. stanowi, że decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Jednocześnie nadmienia się, iż możliwość przyspieszenia postępowania administracyjnego i realizacji decyzji daje art. 127a k.p.a., zgodnie z którym w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, oceniam działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą **pozytywnie z nieprawidłowościami**¹.

Jednocześnie w związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, przekazując powyższe uwagi i wnioski, zalecam jednostce kontrolowanej:

1. Zmienić upoważnienie, o którym mowa w art. 110 ust.7 ustawy o pomocy społecznej w ten sposób, aby z jego treści wynikało, że wójt udziela kierownikowi Ośrodka upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy bez wyłączenia postępowań dotyczących domów pomocy społecznej.
Termin wykonania: niezwłocznie.
2. Dostosować zatrudnienie pracowników socjalnych w ośrodku do wymogów art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: niezwłocznie.
3. Ustalając uprawnienia do suo rozeznawać aktualne zabezpieczenie świadczeń przez placówki służby zdrowia lub system oświaty tzn. ustalić czy w stosunku do klienta

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

zostały wykorzystane wszystkie możliwości przysługujące mu z innych systemów. Działania te dokumentować w aktach klienta.

Termin wykonania: na bieżąco.

4. W decyzjach administracyjnych dokonywać zapisu, że realizacja usług odbywać się będzie zgodnie ze złożonym przez rozpoczęciem świadczenia usług harmonogramem oraz sprawować nadzór nad jakością, terminowością wykonywanych suo i prowadzić stosowną dokumentację w tym zakresie.

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W decyzjach administracyjnych w sprawie usług opiekuńczych określać konkretny rodzaj usług świadczonych na rzecz klienta.

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Rodzinne wywiady środowiskowe z osobami przebywającymi w schronisku, prowadzonym przez podmioty niepubliczne przeprowadzać przez pracownika socjalnego zatrudnionego w jednostce do tego uprawnionej zgodnie ze wskazaniami zawartymi w protokole.

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Nadawać decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności, w trybie art. 108 k.p.a. wyłącznie w przypadku występowania przesłanek wskazanych w ww. przepisie prawa. Szczegółowo uzasadniać zastosowanie rygoru w wydanych decyzjach poprzez odniesienie się do konkretnych faktów i dowodów, które organ uwzględnił przy rozpatrzeniu sprawy.

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Bezwzględnie zawierać kontrakty socjalne z klientami kierowanymi do schroniska dla osób bezdomnych.

Termin wykonania: na bieżąco

Pouczenie:

1. Zgodnie z art. 128 ustawy o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.
2. O sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.
3. W przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych zostanie wszczęte postępowanie administracyjne, zgodnie z art. 130 ust. 1 i 131 ustawy o pomocy społecznej.

Z poważaniem

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Piotr Hemmerling

I Wicewojewoda Kujawsko-Pomorski